

Innkalling til møte i verdensarvrådet 14.12.2020 kl.1200-1400

Sakliste

Sak 23/20 Godkjenning av innkalling og sakliste

Innstilling; Innkalling og sakliste godkjennes

Vedtak;

Sak 24/20 Godkjenning av referat fra møte 23.10.2020

Innstilling; Referatet godkjennes

Vedtak;

Sak 25/20 Søknad fra Ole Peder Svendsen om støtte til etablering av Vauldalen handel- og hestebruksmuseum

Ole Peder Svendsen har gjennom en årrekke samlet inn gjenstander som er brukt og brukes av arbeids- og kjørehester opp gjennom tidene. Sammen med utstyr fra Vauldalens lange handelshistorie, er Svendsens intensjon at utstyret skal inngå i et et handels- og hestebruksmuseum. Museet skal også formidle kunnskapen om transport og ferdselsårer og hest og okse betydning i transporten til og fra Røros kobberverk. Museet vil ha en nær tilknytning til Vauldalen Fjellhotell. Søknaden er vedlagt.

En svært viktig del av arbeidet med museet, er å få registrert, dokumentert, beskrevet og arkivert de historiske gjenstandene som er samlet inn.

Svendsen har etablert kontakt med Rørosmuseumet for å få gjort dette, og søker nå om midler for å kunne finansiere bistanden fra Rørosmuseumet. Tjenestene det dreier seg om er;

- Registrering og katalogisering av historiske gjenstander
- Dokumentasjon av beskrivelser, historier og beskrivelser tilknyttet gjenstandene
- Bruk av teknikker og verktøy for formidling og historiefortelling
- Oppbygging av arkiv

Svendsen søker om kr. 70000 eks. mva til dekning av utgiftene av Rørosmuseumets arbeid med gjenstandene.

Verdensarvkoordinator og byantikvar hadde møte med Svendsen og Olin Steinsvik fra Rørosregionen næringshage den 24.11.20 hvor vi ble nærmere orientert om saken. Koordinator har også hatt samtale med Rørosmuseumet ved leder for kulturhistorisk avdeling, Tone Rygg, om saken.

Vurdering;

Svendsen har samlet historisk hesteutstyr gjennom lang tid. Han er også en av tradisjonsbærerene knyttet til lasskjøreaktiviteten til Rørosmartnan hvert år, og innehar mye kunnskap om bruken av utstyret og om lasskjøringa, både i vår region og i en større skandinavisk sammenheng.

Det er svært viktig å få registrert og katalogisert hesteutstyret på Vauldalen. Det er også viktig å få dokumentert skriftlig og/eller digitalt

den historiske kunnskapen om bruken som Svendsen innehar, slik at den kan formidles videre.

At Rørosmuseet med sin museale kompetanse står for arbeidet er flott, og det er viktig at all kunnskap som dokumenteres i deres regi også tilfaller museet i tillegg til prosjektet handels- og hestebruksmuseum på Vauldalen.

Et annet positivt moment som vektlegges i søknaden er at en etablering av et slikt museum også vil gi en merverdi for Vauldalen Fjellhotell.

Prosjektet faller inn i oppfølgingen av tiltaksdelen i forvaltningsplanens kap.22.5. Tiltak for kunnskap, kompetansebygging, forskning og dokumentasjon, underpunkt «Bedre kunnskapen om lasskjørrutene, ferdasgårdene og forbondekulturen», og kap.22.8. Tiltak for verdiskaping og næringsutvikling, underpunkt «Stimulere til produktutvikling innenfor reiselivsnæringen, spesielt i lokalsamfunnene ute i Circumferensen».

Innstilling:

Enkeltpersonsforetaket Ole Peder Svendsen, tildeles kr.70000 eks. mva. til registrering, dokumentasjon og arkivering av opplysninger og kunnskap om historisk hesteutstyr for bruk i prosjektet Vauldalen Handels- og hestebruksmuseum.

Arbeidet skal gjennomføres av Rørosmuseet, og midlene brukes til dekning av utgiftene til museet. I tillegg til at registreringene og annen dokumentasjon oppbevares i prosjektet Handels- og hestebruksmuseum på Vauldalen, skal opplysningene oppbevares på Rørosmuseet.

Midlene utbetales etterskuddsvis, basert på utgiftene til Rørosmuseet. Regnskap og kopi av fakturaer sendes til Postmottak Røros kommune v/verdensarvkoordinator.

Vedtak;

Sak 26/20 Søknad om støtte til dokumentarfilmen «Bonden på bakken bruk»

Fakta film AS v/Marit Manfredsdotter søker om tilskudd, kr.20000,- til å lage en demo for presentasjon av filmen «Bonden på Bakken bruk», en film om livet på bakken gård i Feragen, hvor Rolf Feragen driver gården og lever på en måte som må karakteriseres som spesielt miljøvennlig, nøysom og historisk autentisk. Til opplysning ligger seteren i Øya i sørenden av Feragssjøen, under Bakken. Seteren er i dag en av to setre som er i drift i Røros kommune. Rolf Feragen fikk i 2019 Røros kommunes miljøpris.

Marit Manfredsdotter har gjennom et år filmet livet og gårdsdrifta på Bakken, med intensjon om å lage en dokumentar om denne livsformen

og gårdsdrifta. I samtale med koordinator har Manfredsdotter fortalt at det er tatt opp mellom 15 og 20 timer råfilm som skal behandles til en dokumentarfilm for visning på fjernsyn. Dokumentarfilmen beregnes ferdig i løpet av 2021.

Formålet med demoen er å bruke den i markedsføring av dokumentarfilmen mot nasjonale og internasjonale mediehus.

Drøfting;

Søkeren skriver «Gjennom dokumentaren får vi tilgang til en verden som enkelt kunne vært tatt ut fra 1800- tallets bondesamfunn. Fjøset på Bakken bruk har mange hundre år på nakken.»

Et av de viktige kriteriene for utvidelsen av verdensarven til Røros bergstad og Circumferensen i 2010, er at den nye verdensarven «på en enestående og nesten komplett måte viser hvordan gruvedrifta, transport og folks liv måtte tilpasse seg de krevende naturforholdene – høyt og avsidesliggende på fjellet i et kaldt klima, med marginale vekstvilkår for skog og jordbruk. På dette grunnlaget vokste det fram en unik kultur, som delvis er borte, men arven etter den er godt bevart.» (Fra beskrivelsen av «de fremragende universelle verdiene»).

Livet på Bakken gård er siste rest av denne typen gårdsdrift som er igjen innenfor Circumferensen, og at dette blir dokumentert på film har stor verdi.

En slik film vil ha en dokumentarisk verdi i verdensarvsammenheng langt ut over de nærmeste årene, og vil være aktuell i formidling av en viktig del av verdensarven i lang tid framover.

Formannskapet i Røros kommune bevilget i sak 165/20 kr.5000 til demoen. Koordinator foreslår derfor at de resterende kr.15000 bevilges av verdensarvrådet.

Innstilling;

Fakta film tildeles kr.15000 til produksjon av en demo om dokumentarfilmen «Bonden på Bakken bruk».

Tilskuddet utbetales når demoen er ferdig produsert og presentert for distribusjonskanaler beskrevet i søknaden. Utbetalingsanmodning sendes til postmottaket i Røros kommune sammen med dokumentasjon på at demoen er ferdig og presentert for de beskrevne distribusjonskanalene.

Vedtak;

Sak 27/20 Forskrift om tilskudd til utvalgte kulturlandskap og verdensarvområdene Vega og Vest-Norsk Fjordlandskap. Forslag om utvidelse av forskriften til å omfatte alle verdensarvområdene i Norge.

Verdensarvrådet ble i møte den 27.01.2020 orientert om arbeidet som pågår med å få alle verdensarvområdene inn under «Forskrift om tilskudd til utvalgte kulturlandskap og verdensarvområdene Vega og Vest Norsk Fjordlandskap»

Forskriften er en egen tilskuddsordning til de utvalgte kulturlandskapene i Norge, og omfatter også verdensarvområdene på Vega og i de Vest-norske fjordene. At Vega og de Vest-Norsk fjordene er med, skyldes at kulturlandskapene her hadde svært stor betydning for innskrivingen på verdensarvlista.

Forskriften ligger under Landbruks- og matdepartementet, og tildelingen av midler foretas siden 2020 av kommunene som har utvalgte kulturlandskap. I vår verdensarv er Vangrøftdalen og Kjurrudalen et utvalgt kulturlandskap, og det tildeles årlig midler til både landskaps- og bygningsmessige tiltak i området.

Forskriften kan utvides gjennom jordbruksforhandlingene, og verdensarvrådet sendte den 31.03.20 brev til Landbruks- og matdepartementet (LMD), og ba om et møte for å fremme saken om at også verdensarven Røros bergstad og Circumferensen som helhet kunne falle inn under forskriften. På grunn av Coronaen, ble jordbruksforhandlingene for 2020 ikke gjennomført, og rådet fikk svarbrev fra LMD den 08.06. hvor det blir orientert om at saken ikke er realitetsbehandlet, og at forskriften vil være uendret i 2020 og 2021.

Norges verdensarv tok saken opp i sitt innspill av 23.10 til Stortingets Energi- og miljøkomite, og la spesielt vekt på behovet på Urnes og for Bergstaden Røros og Circumferensen.

Det går nå mot nye jordbruksforhandlinger, og koordinator vil foreslå at verdensarvrådet på ny ber om et møte med LMD for å fremme denne saken i forbindelse med jordbruksforhandlingene for 2021.

Innstilling;

Verdensarvrådet sender et likelydende brev som i vår til landbruksministeren og ber om å få et møte for å utdype behovet for at Røros bergstad og Circumferensen blir delaktig i forskriften om tilskudd til utvalgte kulturlandskap og verdensarvområdene Vega og Vest Norsk fjordlandskap.

Vedtak;

Sak 28/20 Kulturminneforvalter i Circumferensen. Status og veien videre.

Spørsmålet om opprettelse av en stilling som kulturminneforvalter i Circumferensen ble sist behandlet i sak 16/20, hvor rådet gjorde følgende vedtak;

«Verdensarvrådet ber om at det utformes et forslag til stillingsbeskrivelse og samarbeidsavtale mellom kommuner, fylkeskommunene og Uthusprosjektet i tråd med ovenstående saksframlegg om etablering av en stilling som kulturminneforvalter i kommunene i Circumferensen. Den økonomiske fordelingen må avklares som en del av dette arbeidet. Det forutsettes at økonomiske forhold er avklart slik at kostnadene til stillingen kan innarbeides i budsjettene for 2021 så raskt som mulig.»

Det ble utsendt et invitasjonsbrev fra Røros kommune den 21.10.20 med tilhørende forslag til samarbeidsavtale med Røros kommune som vertskommune for ordningen. Siden den gang har saken blitt drøftet i kommunene og fylkeskommunene i tilknytning til budsjettbehandling for årene 2021 og framover. I skrivende stund (09.12.20) er ikke budsjettbehandlingen ferdig i alle kommunene, men status er følgende;

<u>Kommune/fylke</u>	<u>K-styre/F-utvalg</u>	<u>Ja/Nei</u>
<u>Røros</u>	<u>26.11.20</u>	<u>Ja</u>
<u>Holtålen</u>	<u>10.11.20</u>	<u>Ja</u>
<u>Os</u>	<u>17.12.20</u>	
<u>Tolga</u>	<u>17.12.20</u>	
<u>Engerdal</u>	<u>15.12.20</u>	
<u>Innlandet</u>	<u>15.12.20</u>	
<u>Trøndelag</u>	<u>I økonomiplan</u>	<u>Ja</u>

Drøfting;

Med de signaler og vedtak som er kommet så langt, vurderer koordinator det som godt mulig å få etablert stillingen som kulturminneforvalter for Røros bergstad og Circumferensen i løpet av 1. kvartal 2021.

Innstilling;

Det arbeides videre med å få etablert stillingen som kulturminneforvalter for Røros bergstad og Circumferensen etter endelig budsjettbehandling hos partene i løpet av desember.

Vedtak:

Sak29/20

Virksomhetsplan for verdensarvsenteret 2021

Leder for verdensarvsenteret ved Rørosmuseum, Per Øyvind Riise vil orientere om aktivitetsplanen for senteret i 2021. Forslaget til aktivitetsplan ble drøftet i faggruppemøtet den 03.12.20. Vedlagt er presentasjonen fra faggruppemøtet.

Innstilling;

Verdensarvrådet slutter seg til den framlagte aktivitetsplanen for verdensarvsenteret.

Vedtak;

Sak 30/20 Reautorisasjon av verdensarvsenteret for perioden 2022-2027 – orientering

Mist/Rørosmuseet ble autorisert som verdensarvsenter for Røros bergstad og Circumferensen pr. 1.juli 2017 fram til årsskiftet 2021/2022. Miljødirektoratet er autorisasjonsorgan for alle besøkssentrene innenfor Klima- og miljødepartementets ansvarsområde, så også for verdensarvsentrene.

Ved siden av de faglige kvalitetene ved museet, er samarbeidsavtalen med verdensarvrådet og den regionale finansieringsmodellen grunnlaget for autoriseringen og det årlige statlige tilskuddet, samt mulighetene for andre økonomiske bidrag fra miljøforvaltningen til aktiviteter i regi av senteret.

Gjeldede samarbeidsavtale er vedlagt innkallinga.

På møtet vil direktør Odd Sletten ved Mist/Rørosmuseet orientere om prosessen fram mot en ny autorisasjonsperiode, herunder verdensarvrådets og kommunene og fylkeskommunenes medvirkning.

Sak 31/20 Møteplan for verdensarvrådet 2021

Et nytt år står for døren, og det må legges en møteplan. I og med at både saken om regional kulturminneforvalter og ny autorisasjon av verdensarvsenteret fordrer tidlig oppfølging på nyåret, foreslår koordinator at første møtet i rådet blir allerede **30. januar.**

Følgende møterekke foreslås;

23.01.20	Røros (Antagelig teams)
19.03.20	Tolga
18.06.20	Engerdal
24.09.20	Holtålen
10.12.20	Os

Andre datoer å merke seg i 2021 er;

4.-6. mai.	Verdensavforum Geiranger
26.-27.juni	Åpning av historisk vandrerute, Malmveien, Røros
21. eller 28 august.	Markering Femundsmarka nasjonalpark 50 år
September;	Nordisk verdensarvkonferanse Rjukan-Notodden

Åpning av infosenter på Tolga, avduking av modeller på Blokkodden og utstillingen «Vår felles verdensarv» på Smelthytta er også arrangementer som vil komme i løpet av sommeren.

Innstilling:

Saken legges fram uten innstilling

Vedtak;

Sak 33/20 Eventuelt